TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Lausunto

TSV/91/2025

5.2.2025

Perustuslakivaliokunta
pev@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen asiassa Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 182/2024 vp)

Perustuslakivaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistolta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta.

Lausunto

Viranomaispalvelua vastaavaa palvelua tarjoavien julkista hallintotehtävää hoitavien henkilöiden yhteystietojen ja oikeuksien julkaiseminen Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla (203 a §)

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi 203 a §, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi julkaista verkkosivuillaan julkista hallintotehtävää hoitavien henkilöiden yhteystiedot. Lakimuutosta on perusteltu tiedonsaannin helpottamisella. Esityksessä oletetaan palveluita tarjoavilla henkilöillä olevan myös itsellään intressi siihen, että heidän yhteystietonsa ovat helposti saatavilla. Esityksen mukaan julkaistavat tiedot on rajattu välttämättömiin (nimitieto, yhteystieto, toimialue sekä tieto siitä, minkälaista julkista hallintotehtävää he hoitavat).

Kiinnitän huomiota siihen, että laajojen yhteystietoluetteloiden julkaisuun avoimesti internetissä liittyy tietojen väärinkäytön riski. Tämänhetkisessä maailmantilanteessa on otettava huomioon esimerkiksi mahdolliset hybridivaikuttamisen riskit. Esityksen perusteluissa viitataan EUT:n ratkaisukäytäntöön ja perustuslakivaliokunnan antamiin lausunnoista koskien henkilötietojen julkaisemista julkisilla verkkosivuilla. Kuten perusteluissa on tuotu esille, perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään noudattanut näkemystä, jonka mukaan julkisilla verkkosivuilla olevan henkilörekisterin tietosisällöstä tulee voida esimerkiksi tehdä vain yksittäishakuja[1]. Esityksen perusteluiden mukaan tietojen julkaisua yksittäisluovutuksina ei kuitenkaan tässä tapauksessa pidetä tarkoituksenmukaisena tapana toteuttaa tietojen julkaisemista. Pidän tärkeänä, että valmistelussa kartoitetaan huolellisesti mahdolliset tavat julkaista tiedot rajatusti siten, että tietojen väärinkäytön riskit minimoidaan.

Pidän tärkeänä, että ehdotetussa säännöksessä mainitaan rekisteröidyn oikeus kieltää tietojen julkaisu. Esityksen perusteluista ei kuitenkaan käy ilmi, miten kieltäminen käytännössä toteutetaan ja onko kieltäminen mahdollista toteuttaa etukäteisesti ennen, kun tiedot julkaistaan.

Tietojen luovuttaminen perintäyhtiöille (231 §:n 4 momentin säännös)

[1] esim. PeVL 32/2008 vp, PeVL 65/2014 vp, PeVL 2/2017 vp.

Luonnoksessa ehdotetaan muutoksia voimassa olevan lain 231 §:n 4 momenttiin. Voimassa olevassa laissa oleva ilmaisu ”lakisääteisen tehtävän” muutettaisiin yhteneväiseksi 230 §:ssä käytetyn sanamuodon ”laissa säädetyn tehtävän” kanssa. Nykyisen lain hallituksen esityksessä mainitut esimerkkiluettelot ovat sisältäneet vain julkisia hallintotehtäviä, mutta ilmaisujen ja etenkin ilmaisun ”lakisääteinen tehtävä” on esityksen perusteluiden mukaan ajateltu voivan kattaa mahdollisesti myös joitakin muita lailla säänneltyjä toimia, kuten perintätoimintaa. Nykytilan selkeyttämiseksi ehdotetaan käytettävän termiä ”laissa säädetty tehtävä”, jonka katsotaan lähtökohtaisesti tarkoittavan julkisen hallintotehtävän hoitamista. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi 231 §:n 4 momenttiin nimenomainen säännös tietojen luovuttamisesta perintäyhtiölle.

Perustelujen mukaan muutoksella ei muutettaisi nykytilaa, sillä Traficom luovuttaa tietoja vakiintuneen käytännön ja tulkinnan mukaisesti perintätoimen harjoittajille jo nykyisin 230 §:n perusteella. Traficom on tulkinnut lakisääteisen tehtävän suorittamista siten, että tiedonluovutuskiellon alaisia tietoja ei voida luovuttaa suoraan yksityisille pysäköinninvalvontayhtiöille, mutta niitä voitaisiin luovuttaa sellaisille perintätoimen harjoittajille, joilla on lupa harjoittaa perintätoimea.

Kuten esityksessä on todettu, voimassa oleva laki on koettu tulkinnanvaraiseksi. Katson, että esitöiden nojalla ei ole ollut selvää, kuuluuko 231 §:n 4 momentin soveltamisalaan myös tilanteet, jossa tehtävästä on säädetty laissa, mutta jossa kysymys ei ole julkisen hallintotehtävän hoitamisesta (kuten yksityisoikeudellisen valvontamaksun perintä). Lain tulkinnanvaraisuuteen on otettu kantaa myös laillisuusvalvojan ratkaisuissa. Ratkaisussa EOAK/6828/2020 apulaisoikeusasiamies on todennut, että liikennepalvelulain esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetty esimerkkiluettelo liikenteeseen liittyviä lakisääteisiä tehtäviä suorittavista viittaisi siihen, että säännöksessä tarkoitettaisiin perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua julkisen hallintotehtävän hoitamista. Apulaisoikeusasiamies on katsonut, että liikennepalvelulain sanamuoto jättää kysymyksessä olevin kohdin sijaa tulkinnalle ja katsonut, ettei asiassa ollut kantelun perusteella ilmennyt sellaista Traficomin menettelyä, johon hänellä olisi ollut syytä puuttua. Ratkaisullaan apulaisoikeusasiamies kuitenkin saattoi liikenne- ja viestintäministeriön harkittavaksi, olisiko liikennepalvelulakia aiheellista täsmentää tältä osin.

Perusteluiden mukaan tietojen luovuttaminen perintätoiminnan harjoittajille olisi tarpeen erityisesti yksityisten pysäköintivirhemaksujen ja niitä koskevien saatavien perinnän vuoksi. Kuten perusteluissa on todettu, yksityisestä pysäköinninvalvonnasta ei ole säädetty laissa, pysäköinninvalvontayhtiöitä ei koske rekisteröitymisvelvollisuus eikä niihin kohdistu erityistä valvontaa. Perintäyhtiöiden toimintaa puolestaan säännellään laissa perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä (411/2018). Perintäyhtiöiden on toiminnassaan noudatettava toiminnassaan saatavien perinnästä annettua lakia (513/1999), jossa säädetään muun muassa hyvästä perintätavasta. Pidän siis perusteltuna sitä, että ehdotettu poikkeus kohdistuu nimenomaan rekisteröintivelvoitteen alaisiin perintätoiminnan harjoittajiin. Kiinnitän kuitenkin huomiota siihen, että käytännössä pysäköinninvalvontayhtiöiden ja perintäyhtiöiden välinen yhteistyö on hyvinkin tiivistä ja raja toimijoiden välillä voi olla häilyvä, jos yksityinen pysäköinninvalvontayhtiö ja sen perintää hoitava yhtiö ovat samassa

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

omistuksessa[2]. Tietosuojavaltuutetun toimisto on yksityisiä pysäköinninvalvontayhtiöitä koskevien kanteluiden käsittelyn yhteydessä havainnut, että eräillä yksityisillä pysäköinninvalvontayhtiöillä on saataviensa perinnän suhteen vaihtelevia, aggressiivisiakin käytäntöjä. Yhteydenotto yksityiseen pysäköinninvalvontayhtiöön on tehty vaikeaksi ja aiheettomankin pysäköintimaksun riitauttaminen voi olla hyvin haastavaa. Tämä herättää kysymyksen siitä, voidaanko lain 231 §:n 4 momenttiin ehdotettua säännöstä pitää tässä toimintaympäristössä oikeasuhtaisena, kun otetaan huomioon yksityisiä pysäköinninvalvontayhtiöitä koskevan sääntelyn puuttuminen ja tietojen luovuttamisesta rekisteröidylle mahdollisesti aiheutuvat vaikutukset.

Allekirjoitus

Anu Talus
Tietosuojavaltuutettu

Meeri Blomberg
Ylitarkastaja

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.

Jakelu

Perustuslakivaliokunta

Yhteystiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Sähköposti: tietosuoja@om.fi
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihde: 029 566 6700
Verkkosivut: tietosuoja.fi

[2] Valtavaara, Marjo: HS selvitti Parkkipate-konsernin taustat. Helsingin Sanomat 19.5.2023 https://www.hs.fi/suomi/art-2000009558193.html Viitattu 3.2.2025